

honorarje, ker niso potrebni. Pač pa naj ostanejo sedanje podpore za dobrodelna društva, ki vrše važne socialne naloge največjega pomena. — Poslanec Pušenjak opozarja na to, da ne pomeni nobenega varčevanja, ako se vsled redukcije odpustijo uradniki-strokovnjaki, ki se bodo v bodoče nahajali v službi kot dnevničarji. Predlaga, da se znatno zniža služba številnih dnevničarjev v državni statistiki, kateri nič ne delajo, ne izdajajo nobenih publikacij, pač pa vzdržuje urad okrog 200 mladih Rusinj, ki niti v pisarno ne prihajajo, ampak sprejemajo plače. Predlaga, da se obrdže v službi radniki-strokovnjaki, zmanjšajo pa se dnevničarji za 4 in pol milijona.

RUMUNSKO PRESTOLONASLEDSTVO.

Rumunski dvorski in vladni krogi se bavijo s prestolonasledstvenim vprašanjem. Najstarejši sin kralja Ferdinanda, kraljevič Karol, star 33 let, se je odrekel prestolonasledstvu in je, kakor pravi, za deset let odpotoval iz dežele na Švedsko. Odpovedno pismo je poslal iz Italije. Kraljevič Karol je leta 1918 stopil v morganatičen zakon z gđc. Lambrino, hčerko nekega generala. Ta zakon je bil pozneje razveljavljen. Prestolonaslednik se je leta 1921 oženil z grško princezino Heleno. Iz tega zakona se je rodil sin Mihajlo, ki je sedaj star štiri leta. Ta sin je sedaj imenovan za prestolonaslednika.

Smatra se, da se prestolonaslednik Karol nahaja v Benetkah ali v Švici. Odločno je odbil ponudbo, da bi se vrnil v Rumunijo.

Če bi sedanji rumunski kralj preje umrl, preden bi prestolonaslednik Mihajlo došel, bi bil za regenta imenovan knez Nikola, kraljev najmlajši brat, ki je nedavno služil v angleški armadi.

NA OGRSKEM

imajo prav neprijetno afero ponarejanja bankovcev. Na Holandskem so doznali, da neki ogrski ponarejevalci izdelujejo na veliko francoske in jugoslovanske bankovce. Nekateri dunajski in francoski listi zatrjujejo, da so bili ponarejevalci v službi ogrskih fašistov in monarhistov, ki so si hoteli na ta način pridobiti sredstva za prevrat. Baje so za Božič nameravali uvesti fašistovsko diktaturo pod Albrechtom Habsburgom. Državni upravnik Horthy je vedel za načrt in bi imel dobiti dostojanstvo vojvode. Grof Csaky, svak aretiranega ponarejevalca Jankovicsa, naj bi preskrbel vojake s potrebnim orožjem, načelnik policije Nadassy, ki je prihajal v poštev kot bodoči notranji minister, pa naj bi pripravil policijo. Za ministrskega predsednika je bil določen grof Klebelsberg. Zunanje ministertvo bi prevzel ravnatelj tega ministertva prof Khuen-Hedervary. Radi razkritja škandalne afere falfifikatorjev bankovcev je padel v vodo baje tudi ves prevratni načrt.

ODNOSAJI MED NASO IN TURŠKO DRŽAVO.

Turški parlament v Angori je 1. t. m. sprejel jugoslovansko-turško pogodbo o miru in prijateljstvu, ter so na ta način vzpostavili normalni diplomatski odnosi med obema državama. Zunanji minister Ruždi beg je pri tej priliki izjavil, da poda v kratkem izrpen ekspozice o svoji misli v Zenevi, Parizu in Beogradu, zlasti o pogodbi, ki je bila v Parizu podpisana med Turčijo in sovjetsko Rusijo.

Volitve v Delavsko zbornico

se vršijo od 2. do včevsega 7. februarja, kakor smo že poročali. Vse krščansko delavstvo bo imelo svojo kandidatno listo, ki jo postavi naša Jugoslovanska strokovna zveza. Proti kandidatni listi krščanskega delavstva bodo stali socialni demokratje in narodni socialisti ter Zerjavovi demokratje. Med našimi krščanskimi delavci in delavkami, služkinjami, privatnimi nameščenci je izredno veliko zanimanje za te volitve. Prosimo vse naše somišljenike vseh ostalih stanov: kmete, obrtnike, izobraženstvo, da z marljivim sodelovanjem pripomorejo krščanskemu delavstvu do zmage!

Kako se bo volilo?

Volilo se bo z glasovnico z napisanim ali natiskanim listkom, ki ga bo treba obenem z legitimacijo oddati ali poslati v kuvertu.

Kje se bo dobil kuvert z legitimacijo?

Uradni volilni odbor v Ljubljani je doslej sklenil sledeče:

1. V obrate (podjetja) ki imajo zaposlenih nad 20 delavcev, delavk ali uslužbencev, bo prinesel glasovnico uradnik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev ali bratovske skladnice. Tam bo izročil glasovnice vprično najmanj treh zaupnikov delavstva v pisarni vodstva podjetja. Istočasno, ko bo izročil glasovnice, bo skupno z delavskimi zaupniki določil dan, uro in kraj, kjer se bodo razdeljevale glasovnice. Delavski zaupniki morajo to takoj objaviti vsemu delavstvu v obratu. Uradnik okrožnega urada ali bratovske skladnice bo pustil delavstvu v podjetju tudi prepis volilnega imenika. V ta imenik morajo zaupniki zaznamovati, katerim volilcem je bila glasovnica izročena in katerim ne. Imenik in pa nedostavljene kuverte z glasovnicami morajo delavski zaupniki vrniti na Okrožni urad ali bratovske skladnici. Naše zaupnike pozivamo, da vodijo točen seznam vsega tistega delavstva, ki je v volilnem dnevi-

ku in bodo torej zanj izdane glasovnice, pa se med tem že odšli iz podjetja in bodo dobili glasovnice. Vse take slučaje javite našemu tajništvu SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, da bomo mogli nadzorovati in ugotoviti vse tezađevne nedopustne manipulacije z glasovnicami, ki jih ne dobi pravi volilec v roke in bi zanje glasoval kdo drugi.

2. Delavci in delavke, ki služijo posamič, ali jih je v obratu (podjetju) pri delodajalcu manj kot dvajset in imajo od svojega obrata do sedeža bratovske skladnice ali ekspoziture Okrožnega urada za zavarovanje delavcev 5 km ali manj, morajo iti po glasovnico sami osebno v pisarno dolžnega uradnega krajevne volilnega odbora. Pozor torej zlasti volilci v mestih, trgih, industrijskih in tovarniških središčih! Posebno opozarjamo služkinje, dekle, voznike in druge hišne delavce: vi boste morali iti po glasovnico osebno v pisarno krajevne volilnega odbora!

3. Tisti volilci, ki imajo od svojega obrata do bratovske skladnice ali ekspoziture Okrožnega urada več kot 5 km, bodo dobili glasovnice po pošti na naslov podjetja ali delodajalca pri katerem so uslužbeni. Oddaljenost pod in nad 5 km se računa po sedežu podjetja, ne pa po stanovanju delavca.

Vsa obvestila in navodila glede volitev bodo volilci dobivali od volilnega odbora za Delavsko zbornico le na naslov podjetij in delodajalcev, ker volilni odbor nima naslovov stanovanj posameznih delavcev.

To so splošna navodila glede dostavljanja glasovnic, kolikor jih je doslej bilo izdanih. Krajevni volilni odbori lahko marsikaj izpremenijo. Zato pozivamo zaupnike na sedežih volilnih odborov, da tajništvu SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6 nemudoma sporoče, če bi bili za njihovo področje kak bistveno drugačni sklepi. Ako bi kak krajevni volilni odbor Delavske zbornice organiziral dostavljanje na delavstvu nepripraven in neprikladen način, da bi obstojal sum šikaniranja ali da so nedopustne manipulacije z glasovnicami lažje ali, da bi bilo bolj omogočeno vplivanje delodajalcev ali organov Delavske zbornice, obratnih zaupnikov ali uradnikov bolniškega zavarovanja — tudi vse take slučaje nam nemudoma na najhitrejši način točno sporočite v tajništvo SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Najkasneje do 28. januarja mora imeti vsak volilec in volilka kuvert in glasovnico v rokah. Če bi mu do tedaj ne bila dostavljena, mora takoj sam po njo h krajevni volilnemu odboru. Večina glasovnic in kuvertov pa bo razposlanih že veliko poprej. Vsa naj pazi, da ne izgubi nobenega listka, ki ga bo prejel. Zlasti pazite na glasovnico, ki je obenem legitimacija. Glasovnice, legitimacije, kuverte ne dajte nikomur iz rok razen po pošti v pisarno glavnega volilnega odbora v Ljubljani ali pa našemu zaupniku v vaši županiji. Uradnim krajevnim volilnim odborom nobene glasovnice! Če oddate tudi zapечатeno kuvertu komurkoli, nikdar niste sigurni, da ne bo prišla v nepoštene roke, ki jo bodo odprle in glasovni listek izmenjale. Zato vse glasovnice samo v Ljubljano! Treba je skrajne previdnosti, da po nepotrebnem ne uničimo naših glasov. Zato se držite samo navodil našega časopisa, okrožnic in naših organizacij.

Kako bo treba glasovnico izpolniti.

o tem bomo še pravočasno poročali. V »Sl. Gospodarju« in »Straži« bomo točno popisali, kako naj bo glasovnica izpolnjena in kako naj volilec z njo ravna.

Glasovali ne bomo za posamezne kandidate, ampak za kandidatne liste.

Krščansko delavstvo bo postavilo samo eno listo za katero glasuje vse pošteno delavstvo. Listo bo volžila Jugoslovanska strokovna zveza. Svojo listo bodo imeli tudi krščanski misleči privatni nameščenci. Na ti dve listi bomo združili vse svoje glasove! Krščansko delavstvo gre samozavestno v te volitve.

Gospodarstvo.

BOJ ZA OBRESTI.

Dva tabora.

Zepet se bje boj za obrestno mero. Pri tem boju je ljudstvo razdeljeno v dva tabora. V enem taboru so oni, ki so v srečnem položaju, da so si mogli s pridnim delom in varčevanjem, ali pa na kak drug način napraviti nekaj prihrankov. Teh je manj, toda so močnejši in glasnejši. V drugem taboru so oni neštevilni, ki potrebujejo kredit, bodisi da hočejo izboljšati gospodarstvo, bodisi da jih je zadelo kaka nesreča, bodisi da jih pritiska skrb za številno družino. Ti so mnogo številnejši, toda slabejši in nekako potrti in melodušni, zato molčijo.

Posredniki.

Med tema taboroma varčevalcev in vlagateljev na eni strani ter posojiljemalcev in kredita potrebnih gospodarjev na drugi strani posredujejo denarni zavodi, ki pri prvih zbirajo denar, da ga drugim posojajo. Kako visoke obresti bo moral posojiljemalec plačevati za posojilo, je odvisno torej od dvojnega: od tega, kako visoke obresti zahteva vlagatelj in od tega, koliko hoče še zraven zaslužiti za svoje posedovanje denarni zavod.

Naše hranilnice in posojilnice.

Pri nas imamo neke vrste denarne zavode, ki so v prvi vrsti ustanovljeni radi tega, da pomagajo potrebnim posestnikom do cenenejšega posojila, ne pa radi posredniškega dobička. To so naše hranilnice in posojilnice, kakor jo imate skoro v vsaki večji fari ali občini. Ker so te hranilnice in posojilnice ustanovljene radi pomoči onim, ki

hočejo dobiti za svoje gospodarstvo posojilo po kolikor le mogoče nizki meri, zato morajo te posojilnice danes vršiti ne ravno prijetno nalogo, da kolikor mogoče pobijejo previsoko obrestno mero, do katere je privedla konkurenca denarnih zavodov za vloge.

Zalibog pa je med nami še veliko premalo razumevanja za pravi namen teh hranilnic in posojilnic in je tudi veliko premalo razumevanja za nizko obrestno mero, za katero se ravno hranilnice in posojilnice morajo boriti in se tudi borijo.

Vlagatelji-oderuhi.

S strahom se še spominjamo onih časov, ko je po naših vaseh cvetelo oderuštvo, ko so oderuhi stiskali naše ljudstvo in mnogokrat kmeta in vso njegovo družino poglali po svetu. Zahteva visokih obrestí, kakor jih danes zahtevajo nekateri vlagatelji od naših posojilnic, je tudi oderuštvo. Toda ti vlagatelji se hočejo lepo skriti za posojilnico in si umiti roke, češ, aj mi ne odremo, saj mi ne zahtevamo oderuških obrestí od posojiljemalcev, zahteva jih le posojilnica. In mislijo si lepo, če bodo kmetije radi previsokih obrestí propadale, saj ne bomo gnali na boben kmetij mi, gnala jih bo posojilnica. Treba jim je povedati na glas brez ozirov, kakor je to povedal pred dvema leti dr. Korošec: »Želja po obogatitju s pomočjo obrestí je oderuška, nekrščanska želja. Ako ti je Bog blagoslovil tvoje gospodarstvo, da imaš odvišen denar, ne odženi tega blagoslova iz tvoje hiše s takim nebratskim ravnanjem.« Seveda je prijetno, ako ima nek posestnik 50.000 ali celo 100.000 dinarjev v posojilnici ali v banki in mu to prinese 10.000 ali 5000 dinarjev letnih čistih obrestí. Tak mož bi živel lahko za svojo osebo brez dela samo od obrestí kot rentnik, kakor take može imenujejo. Toda kristjani vemo nauk sv. apostola Pavla: Kdor ne dela, naj tudi ne je. Zato ne more krščanska vest prenesti, da bi kdo živel na račun in v škodo drugih z oderuškimi obrestmi svojih prihrankov.

Visoke obrestí — znak bolnega gospodarstva.

Kdor kolikaj pozna gospodarstvo, ta ve, da so visoke obrestí za kredite znamenje bolnega gospodarstva, kakor je visoka vročina pri telesu znamenje in dokaz bolezni. Če se danes vsi pritožujemo nad veliko draginjo, moramo pač vedeti, da je v veliki meri vzrok te draginje visoka pretirana obrestna mera. Trgovec, obrtnik, tovarnar, rokodelec, skoro vsi brez izjeme morajo v svojih podjetjih delati tudi s tujim kapitalom, za katerega morajo plačevati obrestí. Te obrestí mora nositi njihovo podjetje. Če so torej obrestí visoke, morajo na blago in na izdelke pribiti toliko več, da se te visoke obrestí pokrijejo. Z visokimi obrestmi si torej v veliki meri sami povzročamo občo današnjo stisko in draginjo.

Težko gre navzdol.

Ko se je vršil boj za vloge in so se banke ter registativne hranilnice po mestih hotele polistiti kmečkemu denarju, tedaj so se v tem boju posluževale vedno le poviševanja obrestne mere za vloge. Čim bolj so zviševale obrestí, tem bolj je ljudstvo dvigalo denar v kmečkih posojilnicah in ga nosilo v mesta v banke in hranilnice. Hranilnice in posojilnice po kmetih so bile teko prisiljene zviševati vsaj deloma obrestno mero, da ne izgubijo vseh svojih vlog. Banke in mestne hranilnice pa so se kmalu občutile z obrestno mero ne taki strmini, da se jim je samim začelo v glavi vrteči. Videle so, da morajo za posojila zahtevati 20, 22, 24 in tudi več procentov, ako hočejo s to obrestno mero kriti obrestí za vloge, zraven pa svojo, največkrat visoko režijo in povrh vsega še nekaj zaslužiti. Zavedale so se pa tudi, da tudi najboljši posojiljemalec, da tudi najboljši podjetje s takim kreditom ne more na trajno delati in da mu mora tako drago posojilo v par letih prinesiti — smrt. Zato je od bank samih in od mestnih hranilnic začela izhajati misel, da je treba z obrestno mero navzdol. Vsi pa dobro vemo iz skušnje, da je na stminah težje iti navzdol, nego navzgor. In to posebno neprijetno izkušajo dandanes naše kmečke hranilnice in posojilnice, ko so prisiljene znižati obrestno mero na 4 ali 4½, vlagatelji pa takega zniževanja obrestne mere nečejo razumeti in samo iščejo, kje bi dobili višje obrestí.

VINOGRADNIKOM LJUTOMERSKO-ORMOŽKEGA OKRAJA.

Vinarska zadruga »Ljutomerčan«, Sv. Bolfenk pri Središču, Vas uljudno vabi na II. vinski sejem, ki se vrši v torek, dne 19. t. m., ob II. uri predpoldne, v veliki dvorani Društvenega doma v Središču. Udeležite se tega sejma z vinskimi vzorci, ki se bodo sprejemali v nedeljo, dne 17. t. m., v Društvenem domu od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Na poznejše prijave se ne bo oziralo. Od vsake vrste vina morate poslati po dve buteljki. Druga steklenice se bodo odklanjale, ker bi motile celoten utis.

Zanimanje za ta vinski sejem je veliko. Kupci iz Stajerske, Kranjske, Hrvatske, Koroške, Prekmurja in Nemske Avstrije zahtevajo že sedaj podrobna poročila glede prireditve, vinskih vrst in cen.

Zato Vas prosimo, da nam blagovolite najdalje do srede, dne 13. t. m., po dopisnici ali ustmeno (g. predsednik Robert Košar pri Sv. Bolfenku, ali kletarski nadzornik g. M. Rakuša, Obrež pri Središču) naznaniti: 1. Vaš polni naslov. 2. Letnik vina, katerega postavite na sejem. 3. Ali je vino mešanah vrst ali je sortirano. 4. Katera sorta. 5. Vrta, kjer je vino zrastle. 6. Koliko hektolitrov ali polovnjikov imate na prodaj. 7. Zadnjo ceno za dan razstave.

Ti podatki pridejo v seznam (katalog) razstavljenih vin, ki se bo tiskal, razpošiljal in dajal interesentom na dan sejma v 1500 izvodih. Pri čenah se držite gesla: kak je blago, tak je drago, in ne zahtevajte pretiranih cen! S tem bi škodovali sebi in celi prireditvi. Uljudno si dovolimo svetovati: Nastavite blagu primerno zadnjo ceno, po kateri bi